

Läskraft: Läsning inleder lektionen - att bygga läslust och studiero på åk 1, gymnasiet.

Nyckelord: läsning, lässtrategier, studiero, kollegialt arbete, läsfrämjande arbetssätt

Bakgrund

Arbetslaget på ekonomiprogrammet identifierade våren 2024 ett behov av att direkt vid läsårsstart stötta eleverna i åk 1 att bli säkra och uthålliga läsare med god ordförståelse och med en positiv tro på sin egen förmåga att läsa och lära. Elever möter komplexa texter under sin utbildning på ekonomiprogrammet på gymnasiet, både i karaktärsämnen och kärnämnen. Ett mönster som framträtt de senaste läsåren är att en tredjedel av våra elever beskriver att de känner sig osäkra på hur de ska lära sig på ett effektivt sätt. En gemensam nämnare för elever som söker stöd är att de upplever sig vara osäkra på sin läsförmåga, sina lässtrategier och att skolarbetet orsakar stress.

Tidigare forskning

I samarbete med skolbibliotekarien undersöktes tidigare läsforskning. Forskaren i litteraturvetenskap Jenny Jarlsdotter Wikström betonar att läsning är något vi behöver öva på. Betty Tärning, forskare i kognitionsvetenskap, menar att mängdträning är en viktig del av vår läsutveckling. Polhemskolans bibliotek arbetar utefter Linda Gambrells sju regler för läsmotivation och dessa var även ledande i projektet. Med inspiration från bland andra ProCivitas i Lund och Kullagymnasiet i Höganäs bestämdes att syftet med projekt Läskraft var att skapa tid för läsning i skolan och låta eleverna läsa utifrån sin förmåga och sitt intresse, utan tidspress och utan att koppla läsningen till bedömning. Genom att förbereda för att både elever och lärare läste förväntades projektet förse eleverna med flera läsande förebilder, skapa sammanhållning i gruppen, säkerställa en lugn start på lektionen och bidra till studiero.

Metod

Projekt Läskraft planerades vt 2024 och genomfördes ht 2024 under fem veckor. Processen bestod av en introduktion till både arbetslag och elever som togs fram genom ett samarbete med skolbiblioteket, EHT och lärare utifrån forskning och beprövad erfarenhet kopplat till läsfrämjande arbetssätt. Eleverna (och lärarna) läste på varje lektion de första 10 minuterna. Mentorstiden användes gällande för-, under- och efterarbete kopplat till Läskraft. En enkät besvarades av eleverna före och efter för att fånga läsvana, läsförståelse och förväntningar. Enkäten sammanställdes och analyserades utifrån kvantitativ och kvalitativ analys för att förstå mönster, teman och samband i elevernas svar. Under projektets gång tillhandahölls

material till lärarna för att använda innan, under och efter läsningen. En lärarutvärdering gjordes efter projektet som genomgick en kvalitativ analys. Elevernas och lärarnas svar sammanställdes och jämfördes för att identifiera nyckelkomponenter som möjliggjorde att fokusera på de viktigaste resultaten.

Resultat och slutsats

På seminariet kommer vi att lyfta fram vinster och utmaningar från elevernas perspektiv och från arbetslagets perspektiv. Resultatet visar bland annat att tid för läsning kunde skapas på nästan alla kurser, samarbetet med skolbiblioteket var avgörande, introduktion och uppföljning under projektet krävde mer tid än vad mentorstiden kunde erbjuda. Slutsatserna som kan dras av vår studie är att det är avgörande att skapa tid för läsning i skolan och att detta stöds av skolledningen. Vidare är det av stor vikt att låta eleverna läsa utifrån sin förmåga och sitt intresse, utan tidspress och bedömning och att ha lärare som läsande förebilder. Läsning under de första tio minuterna kan bidra till att säkerställa en lugn start på lektionen och bidra till studiero. Några av de utmaningar vi stötte på är främst kopplade till organisation och schema.

Referenser

Borg, L. *Att inleda lektionen med läsning - En studie om integrerat läsande i gymnasieskolan*. [Examensarbete, Karlstads Universitet]. DiVA-portal.
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1328361/FULLTEXT02.pdf>

Borsgård, G., Lane, T., & Jarlsdotter Wikström, J. (2024). *Uppmärksamhet - en antologi*. Bokförlaget Faethon.

Gambrell, L. (2011). Seven rules of engagement. *The reading teacher*, vol. 65(3), s. 172-178. DOI:10.1002/TRTR.01024

Skolverket. (7 november 2023). Bada i böcker – läsprojekt med äldre elever [Video]. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=7pbeU0mpneA>

Övrigt:

Personlig kommunikation - Föreläsning med Betty Tärning 20/3- 24 samt 14/8- 24